



Euroopa Pangandusjärelevalve

EBA BS 2011 116 lõplik

27. september 2011

**Euroopa Pangandusjärelevalve suunised  
juhtimiskorralduse kohta  
(GL 44)**

**London, 27.09.2011**

# Euroopa Pangandusjärelevalve suunised juhtimiskorralduse kohta

## Suuniste staatus

1. Käesolevas dokumendis esitatud suunised on välja antud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ) (edaspidi „EBA määrus“) artiklile 16. EBA määruse artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantsasutused võtma suuniste järgimiseks mis tahes meetmeid.

2. Suunistes esitatakse EBA seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Seepärast eeldab EBA, et kõik pädevad asutused ja finantsturu osalised, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, neid järgivad, kui ei ole ette nähtud teisiti. Pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peaksid vajaduse korral kaasama need oma järelevalvetavadesse (nt muutma oma õigusraamistikku või järelevalve-eeskirju ja/või -juhiseid või järelevalvemenetlusi), sealhulgas juhtudel, mil konkreetsed juhised dokumendis on suunatud peamiselt finantsasutustele.

## Teatamiskohustused

3. Pädevad asutused peavad teatama EBA-le 28. novembriks 2011, kas nad järgivad või kavatsesid järgida käesolevaid suuniseid, või esitama põhjused, miks nad suuniseid ei järgi. EBA-le peaksid aadressile [compliance@eba.europa.eu](mailto:compliance@eba.europa.eu) vastava teate saatma pädevate asutuste volitatud isikud.

4. Eelmises punktis nimetatud pädevate asutuste teated avaldatakse EBA veebilehel, nagu on ette nähtud EBA määruse artiklis 16.

Järgnevate suuniste tekstis on aeg-ajalt esitatud suuniste konkreetsete aspektide kohta täpsemaid selgitusi, milles pakutakse kas näiteid või põhjendatakse sätet. Sellisel juhul on selgitav tekst tekstikastis.
---

## Sisukord

<b>Euroopa Pangandusjärelevalve suunised juhtimiskorralduse kohta...</b>	<b>2</b>
I peatükk. Sisu, reguleerimisala ja mõisted .....	6
1. Sisu .....	6
2. Reguleerimisala ja kohaldamistasand .....	6
3. Mõisted .....	6
II peatükk. Asutuste juhtimiskorraldusele esitatavad nõuded .....	6
<b>A. Ettevõtte struktuur ja korraldus .....</b>	<b>6</b>
4. Organisatsiooniline raamistik .....	6
5. Kontrolli- ja tasakaalusüsteem grupi struktuuris .....	7
6. Tunne oma struktuuri .....	8
7. Ebastandardne või läbipaistmatu tegevus .....	9
<b>B. Juhtorgan .....</b>	<b>11</b>
B.1 Juhtorgani ülesanded ja kohustused .....	11
8. Juhtorgani kohustused .....	11
9. Juhtimiskorralduse raamistiku hindamine .....	11
10. Juhtorgani juhtimis- ja järelevalvefunktsioon.....	12
B.2 Juhtorgani koosseis ja toimimine .....	13
11. Juhtorgani koosseis, liikmete ametissenimetamine ja ametialane järgnevus 13	
12. Juhtorgani pühendumine, sõltumatus ja huvide konfliktide haldamine	13
13. Juhtorgani kvalifikatsioonid .....	15
14. Juhtorgani organisatsiooniline toimimine.....	15
Juhtorgani toimimise hindamine.....	16
Juhtorgani esimehe roll .....	16
Juhtorgani erikomiteed .....	16
Auditikomitee .....	17

Riskikomitee .....	18
B.3 Tegevuseeskirjade raamistik .....	18
15. Äriühingu väärtused ja käitumisjuhend .....	18
16. Huvide konfliktid asutuse tasandil .....	18
17. Sisehoiatuse kord .....	19
B.4 Tegevuse edasiandmise ja tasustamispoliitika .....	20
18. Tegevuse edasiandmine .....	20
19. Tasustamispoliitika juhtimine .....	21
<b>C. Riskijuhtimine .....</b>	<b>21</b>
20. Riskikultuur .....	21
21. Tasu kooskõlastamine riskiprofiiliga .....	22
22. Riskijuhtimisraamistik .....	23
23. Uued tooted .....	25
<b>D. Sisekontroll .....</b>	<b>26</b>
24. Sisekontrolliraamistik .....	26
25. Riskikontrolli funktsioon .....	27
26. Riskikontrolli funktsiooni roll .....	28
Riskikontrolli funktsiooni roll strateegias ja otsustes .....	28
Riskikontrolli funktsiooni roll tehingutes seotud isikutega .....	28
Riskikontrolli funktsiooni roll õigusliku struktuuri keerukuses .....	28
Riskikontrolli funktsiooni roll olulistel muudatustel .....	29
Riskikontrolli funktsiooni roll mõõtmises ja hindamises .....	29
Riskikontrolli funktsiooni roll seires .....	29
Riskikontrolli funktsiooni roll heakskiitmata riskipositsioonides .....	30
27. Riskijuht .....	31
28. Vastavuskontrolli funktsioon .....	31
29. Siseauditi funktsioon .....	32
<b>E. Infosüsteemid ja talitluspidevus .....</b>	<b>33</b>
30. Infosüsteem ja teabevahetus .....	33

31.	Talitluspidevuse juhtimine .....	34
<b>F.</b>	<b>Läbipaistvus .....</b>	<b>35</b>
32.	Volitused.....	35
33.	Juhtimiskorralduse läbipaistvus .....	35
III peatükk.	Lõppsätted ja rakendamine.....	36
34.	Tühistamine .....	36
35.	Kohaldamiskuupäev.....	37

## I peatükk. Sisu, reguleerimisala ja mõisted

### 1. Sisu

Suuniste eesmärk on ühtlustada järelevalvele seatavaid ootusi ning parandada juhtimiskorralduse nõuetekohast rakendamist kooskõlas direktiivi 2006/48/EÜ artikliga 22 ja V lisaga ning äriühinguid käsitlevate riiklike õigusaktidega.

### 2. Reguleerimisala ja kohaldamistasand

1. Pädevad asutused peaksid nõudma asutustelt käesolevate juhtimiskorralduse suuniste sätete täitmist.
2. Pädevad asutused peaksid vaatama käesolevate suuniste kohaldamise üle läbivaatus- ja hindamismenetluse raames.

#### Selgitav märkus

CEBS/EBA on koostanud järelevalve läbivaatusmenetluse suunised, mis on EBA veebilehel.

3. Suunised kehtivad üksikutele asutustele konsolideerimata kujul ning emaettevõtetele ja tütarettevõtetele täielikult või osaliselt konsolideeritud kujul, kui ei ole märgitud teisiti.
4. Muudetud direktiivides 2006/48 ja 2006/49 sätestatud proportsionaalsuspõhimõte kehtib kõikide suunistes esitatud sätete puhul. Asutus võib tõendada, kuidas tema lähenemisviis, mis kajastab tema tegevuse olemust, ulatust ja keerukust, vastab suunistes nõutud tulemustele.

### 3. Mõisted

1. Suunistes kasutatakse järgimisi mõisteid: *juhtorgan* – asutust juhtiv organ (või organid), mis täidab järelevalve- ja juhtimisfunktsiooni ning millel on lõplik otsustuspädevus ja volitus määrata kindlaks asutuse strateegia, eesmärgid ja üldine liikumissuund. Juhtorgan peaks hõlmama ka isikuid, kes asutuse tegevust tegelikult juhivad;
2. *asutused* – krediidasutused ja investeerimisühingud vastavalt direktiividele 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ.

## II peatükk. Asutuste juhtimiskorraldusele esitatavad nõuded

### A. Ettevõtte struktuur ja korraldus

#### 4. Organisatsiooniline raamistik

1. Asutuse juhtorgan peaks tagama asutusele sobiva ja läbipaistva struktuuri. Struktuur peaks edendama ja toetama asutuse tõhusat ja nõuetekohast

juhtimist nii üksikettevõtte kui ka grupi tasandil. Aruandlusahel ning kohustuste ja volituste määramine asutuse sees peaks olema selge, täpselt määratletud, järjekindel ja selle üle tuleks teostada järelevalvet.

2. Juhtorgan peaks tagama, et asutuse struktuur ja vajaduse korral grupisesed struktuurid on selged ja läbipaistvad nii asutuse enda töötajate kui ka selle järelevalveasutuste jaoks.
3. Juhtorgan peaks hindama, kuidas asutuse struktuuri eri elemendid üksteist täiendavad ja mõjutavad. Struktuur ei tohiks takistada juhtorganit kontrollimast ja tõhusalt juhtimast riske, mis asutust või gruppi mõjutavad.
4. Juhtorgan peaks hindama, kuidas muutused grupi struktuuris mõjutavad selle usaldusväärset. Juhtorgan peaks tegema kiiresti vajalikud muudatused.

Selgitav märkus

Muudatused võivad tuleneda näiteks uute tütarettevõtete loomisest, ühinemistest ja omandamistest, grupi osade müümisest või likvideerimisest või välisarengutest.

5. Kontrolli- ja tasakaalusüsteem grupi struktuuris

1. Asutuse emaettevõtte juhtorganil peaks olema üldine kohustus rakendada tõhusat juhtimiskorraldust kogu grupis ning tagada, et oleks loodud grupi ja selle üksuste struktuuri, tegevuse ja riskide suhtes asjakohane juhtimisraamistik.
2. Grupi reguleeritud tütarettevõtte juhtorgan peaks järgima juriidilise isiku tasandil samu juhtimiskorralduse väärtusi ja tegevuspõhimõtteid kui emaettevõtte, välja arvatud juhul, kui õiguslikest või järelevalvenõuetest või proportsionaalsuskaalutlustest tuleneb teisiti. Seetõttu peaks reguleeritud tütarettevõtte juhtorgan määrama oma juhtimiskorralduse kohustuste raames kindlaks oma tegevuspõhimõtted ning hindama grupi tasandil tehtud mis tahes otsuseid või tavasid tagamaks, et nendega ei kaasneks õiguslike või regulatiivsätete või kapitalijärelevalve normatiivide rikkumist reguleeritud tütarettevõtetes. Reguleeritud tütarettevõtte juhtorgan peaks lisaks tagama, et sellised otsused või tavad ei kahjustaks
  - a. tütarettevõtte usaldusväärset juhtimist;
  - b. tütarettevõtte finantsolukorda ega
  - c. tütarettevõtte aktsionäride õiguslikke huve.
3. Nii emaettevõtte kui ka selle tütarettevõtete juhtorganid peaksid kohaldama ja võtma arvesse allpool esitatud punkte, võttes juhtimiskorralduses arvesse grupitasandi mõjusid.
4. Oma juhtimiskorralduse kohustuste määramisel peaks asutuse emaettevõtte juhtorgan olema teadlik kõikidest olulistest riskidest ja probleemidest, mis

võivad mõjutada gruppi, emaettevõtet ennast ja selle tütarettevõtteid. Seetõttu peaks juhtorgan rakendama piisavat järelevalvet oma tütarettevõtete üle, järgides samas reguleeritud tütarettevõtete juhtorganite sõltumatuid õiguslikke ja juhtimiskohustusi.

5. Juhtimiskorralduse kohustuste täitmiseks peaks asutuse emaettevõtte juhtorgan tegema järgmist:
  - a. kehtestama juhtimisstruktuuri, mis toetab tütarettevõtete tõhusat järelevalvet ning arvestab grupi ja selle tütarettevõtete võimalike eri riskide olemust, ulatust ja keerukust;
  - b. võtma grupi tasandil vastu tütarettevõtete juhtimiskorralduspoliitika, mis sisaldab kohustust täita kõiki kohaldatavaid juhtimise nõudeid;
  - c. tagama, et igal tütarettevõttel on piisavalt ressursse nii grupi standardite kui ka kohalike juhtimisstandardite täitmiseks;
  - d. kasutama asjakohaseid vahendeid jälgimaks, et kõik tütarettevõtted järgiksid kõiki kohaldatavaid juhtimiskorraldusnõudeid, ning
  - e. tagama, et grupisisesed aruandlusahelad oleksid selged ja läbipaistvad, eriti juhul, kui tegevussuunad ei vasta grupi õiguslikule struktuurile.
6. Reguleeritud tütarettevõtte peaks kaaluma piisava arvu sõltumatute liikmete kaasamist juhtorganisse, et tagada tugevat juhtimist. Juhtorgani sõltumatud liikmed on juhatusse mittekuuluvad direktorid, kes ei sõltu tütarettevõttest, grupist ega kontrollivast aktsionärist.

## 6. Tunne oma struktuuri

1. Juhtorgan peaks tundma ja täielikult mõistma asutuse tegevusstruktuuri („tunne oma struktuuri“) ning tagama selle kooskõla heakskiidetud tegevusstrateegia ja riskiprofiilliga.

### Selgitav märkus

Oluline on, et juhtorgan teaks ja mõistaks täielikult asutuse tegevusstruktuuri. Kui asutus loob grupi sees palju juriidilisi isikuid, võivad nende arv ja eelkõige nende omavahelised suhted ja tehingud tekitada raskusi juhtimiskorralduse ülesehitamisel ning grupi kui terviku riskijuhtimisel ja -järelevalvel, mis on omaette risk.

2. Juhtorgan peaks suunama ja mõistma asutuse struktuuri, selle arengut ja piiranguid ning tagama, et struktuur oleks õigustatud ega oleks põhjendamatult või ebasobivalt keeruline. Samuti vastutab juhtorgan usaldusväärsete strateegiate ja tegevuspõhimõtete heakskiitmise eest uute struktuuride kehtestamiseks. Samuti peaks juhtorgan olema teadlik riskidest, mida tekitab juriidiliste isikute struktuuri keerukus, ning peaks tagama, et asutus suudab



esitada õigel ajal teavet iga juriidilise isiku liigi, põhikirja, omandistruktuuri ja tegevuse kohta.

3. Asutuse emaettevõtte juhtorgan peaks lisaks grupi korraldusele aru saama ka eri üksuste eesmärgist ning nendevahelistest seostest ja suhetest. See hõlmab arusaama grupispetsiifilistest tegevusriskidest, grupisisestest riskipositsioonidest ning sellest, kuidas need võivad mõjutada grupi rahastamist, kapitali ja riskiprofiile tavalistes ja erakorralistes oludes.
  4. Asutuse emaettevõtte juhtorgan peaks tagama, et grupi eri üksused (sealhulgas asutus ise) saaksid piisavalt teavet, et kõigil neil oleks selge arusaam grupi üldistest eesmärkidest ja riskidest. Igasugune oluliste üksuste vaheline grupi tegevuse seisukohast oluline teabevahetus tuleks dokumenteerida ning muuta nõudmise korral kiiresti kättesaadavaks juhtorganile, kontrollifunktsioonidele ja järelevalveasutustele, kui see on asjakohane.
  5. Asutuse emaettevõtte juhtorgan peaks hoidma end kursis riskidega, mida grupi struktuur põhjustab. See hõlmab järgmist:
    - a. teave oluliste riskitegurite kohta ning
    - b. korrapärased aruanded, milles hinnatakse asutuse üldist struktuuri ja üksikute üksuste tegevuse vastavust heakskiidetud strateegiale.
7. Ebestandardne või läbipaistmatu tegevus
1. Kui asutus tegutseb erieesmärgiga või seotud struktuuride kaudu või jurisdiktsioonides, mis vähendavad läbipaistvust või ei vasta rahvusvahelistele pangandusstandarditele, peaks juhtorgan mõistma nende eesmärgi ja struktuuri ning eelkõige nendega seotud riske. Juhtorgan peaks leppima sellise tegevusega üksnes juhul, kui on rahul riskijuhtimisega.

#### Selgitav märkus

Lisaks sellele põhimõttele võivad pädevad asutused kohaldada äritegevuse hindamisel jurisdiktsioonides, mis ei ole täielikult läbipaistvad või ei vasta rahvusvahelistele pangandusstandarditele, Baseli pangajärelevalve komitee väljatöötatud tõhusa pangandusjärelevalve tuumikpõhimõtteid („Core Principles for Effective Banking Supervision“).

Asutusel võivad olla seaduslikud põhjused tegutsemiseks teatavates jurisdiktsioonides (või koos nendes jurisdiktsioonides tegutsevate üksuste või vastaspooltega) või teatavate struktuuride kehtestamiseks (nt erieesmärgiga vahendid või fondid). Tegutsemine jurisdiktsioonides, mis ei ole täielikult läbipaistvad või ei vasta rahvusvahelistele pangandusstandarditele (nt kapitalijärelevalve, maksude, rahapesu- või terrorismivastase rahastamise valdkondades), või keerukate või läbipaistmatute struktuuride kaudu võib

tekitada spetsiifilisi õiguslikke, mainega seotud ja finantsriske. Need võivad kahjustada ka juhtorgani suutlikkust teostada asjakohast tegevusjärelevalvet ning takistada tõhusat pangandusjärelevalvet. Seetõttu tuleks need struktuurid heaks kiita ja neid kasutada üksnes juhul, kui nende eesmärk on kindlaks määratud ja arusaadav, kui tagatud on tõhus järelevalve ning kõik olulised riskid, mis selliste struktuuridega seoses võivad tekkida, on asjakohaselt juhitud.

Seetõttu peaks juhtorgan pöörama erilist tähelepanu kõikidele sellistele olukordadele, kuna need tekitavad olulisi probleeme grupi struktuuri mõistmisel.

2. Juhtorgan peaks määrama kindlaks selliste struktuuride ja tegevuste heakskiitmise ja haldamise asjakohased strateegiad, tegevuspõhimõtted ja menetlused ning haldama ja kontrollima neid jooksvalt, et tagada nende pidev kooskõla kavandatud eesmärgiga.
3. Juhtorgan peaks tagama asjakohaste meetmete võtmise, et vältida või leevendada sellisest tegevusest tulenevaid riske. See hõlmab järgmist:
  - a. asutuses on kehtestatud adekvaatsed tegevuspõhimõtted ja menetlused ning dokumenteeritud protsessid (nt kohaldatavad piirangud, teabenõuded) sellise tegevuse kaalumiseks, heakskiitmiseks ja riskijuhtimiseks, võttes arvesse tagajärgi grupi tegevusstruktuurile;
  - b. sellise tegevuse ja selle riskide teave on asutuse peakontorile ja audiitoritele kättesaadav ning see esitatakse juhtorganile ja järelevalveasutustele;
  - c. asutus hindab korrapäraselt jätkuvat vajadust teostada läbipaistvust vähendavat tegevust.
4. Samad meetmed tuleks võtta juhul, kui asutus teostab ebastandardset või mitteläbipaistvat tegevust klientide jaoks.

#### Selgitav märkus

Ebastandardne või mitteläbipaistev tegevus klientide jaoks (nt kui aidatakse klientidel luua vahendeid *offshore*-piirkondades, arendatakse keerukaid struktuure või pakutakse finantstehingud või usaldusisiku teenuseid) tekitab samu juhtimiskorralduse probleeme ning võib luua olulisi mainega seotud ja tegevusriske. Seetõttu tuleb kasutada samu riskijuhtimismeetmeid nagu asutuse enda tegevuse puhul.

5. Kõiki neid struktuure ja tegevusvaldkondi tuleks sise- ja välisauditi raames korrapäraselt kontrollida.

## **B. Juhtorgan**

### **B.1 Juhtorgani ülesanded ja kohustused**

#### 8. Juhtorgani kohustused

1. Juhtorgan peaks vastutama üldiselt asutuse eest ning määrama kindlaks selle strateegia. Juhtorgani kohustused tuleks määrata kindlaks kirjalikus dokumendis ja need tuleks heaks kiita.

#### Selgitav märkus

Juhtorgani kohustuste korrektne täitmine on asutuse kindla ja usaldusväärse juhtimise alus. Dokumenteeritud kohustused peavad olema kooskõlas ka äriühinguid käsitlevate riiklike õigusaktidega.

2. Juhtorgani põhikohustused peaksid hõlmama järgmiste elementide kindlaksmääramist ja järelevalvet:
  - a. asutuse üldine tegevusstrateegia kohaldatava õigus- ja regulatiivraamistiku raames, võttes arvesse asutuse pikaajalisi finantshuve ja maksejõulisust;
  - b. asutuse üldine riskistrateegia ja -poliitika, sh riskitaluvus/-valmidus ning riskijuhtimisraamistik;
  - c. asutuse riskide juhtimiseks piisava sisemise kapitali ja omavahendite hulk, liigid ja jaotus;
  - d. üksikasjalik ja läbipaistev organisatsiooniline struktuur koos tõhusate teabevahetus- ja raporteerimiskanalitega;
  - e. asutuse põhifunktsioone täitvate isikute ametissenimetamise ja järgnevuse poliitika;
  - f. tasuraamistik, mis on kooskõlas asutuse riskistrateegiatega;
  - g. asutuse juhtimispõhimõtted ja äriühingu väärtused, sh käitumisjuhend või võrreldav dokument, ning
  - h. adekvaatne ja tõhus sisekontrolli raamistik, mis hõlmab hästitoimivaid riskikontrolli, vastavuskontrolli ja siseauditi funktsioone, samuti asjakohast finantsaruandluse ja raamatupidamisarvestuse raamistikku.
3. Juhtorgan peaks neid tegevuspõhimõtteid ja strateegiaid ka korrapäraselt üle vaatama ja kohandama. Juhtorgan vastutab asjakohase teabevahetuse eest järelevalveasutuste ning muude huvitatud isikutega.

#### 9. Juhtimiskorralduse raamistiku hindamine

1. Juhtorgan peaks jälgima ja korrapäraselt hindama asutuse juhtimiskorralduse raamistiku tõhusust.
  2. Juhtimiskorralduse raamistik ja selle rakendamine vaadatakse üle vähemalt kord aastas. Seejuures tuleks keskenduda asutust mõjutavate sise- ja välistegurite võimalikele muudatustele.
10. Juhtorgani juhtimis- ja järelevalvefunktsioon
1. Asutuse juhtorgani juhtimis- ja järelevalvefunktsioonide täitjad peaksid omavahel tõhusalt suhtlema.

Selgitav märkus

Liikmesriigid kasutavad ühe- või kahetasandilist **juhtimisstruktuuri**. Mõlemas struktuuris on juhtimisfunktsiooni täitjal ja järelevalvefunktsiooni täitjal oma roll asutuse juhtimises, kas otseselt või komitee kaudu.

Juhtorgan pakub välja asutuse tegevussuuna, tagab strateegia tõhusa rakendamise ja vastutab asutuse igapäevase toimimise eest.

Järelevalvefunktsiooni täitja kontrollib juhtimisfunktsiooni ja annab sellele nõu. Tema järelevalveroll seisneb konstruktiivsete küsimuste tõstatamises asutuse strateegia arendamisel, juhtimisfunktsiooni tulemuslikkuse ning kokkulepitud sihtide ja eesmärkide täitmise seires ning finantsteabe terviklikkuse ja tõhusa riskihalduse ja sisekontrolli tagamises.

Hea juhtimise saavutamiseks peaksid asutuse juhtimis- ja järelevalvefunktsioonide täitjad omavahel tõhusalt suhtlema, et viia ellu asutuse kokkulepitud strateegiat ning eelkõige juhtida riske, millega asutus silmitsi seisab. Kuigi eri riikide õigus- ja regulatiivraamistike vahel võib olla olulisi erinevusi, ei tohiks need välistada nende kahe funktsiooni täitja tõhusat suhtlust hoolimata sellest, kas juhtorgan hõlmab üht organit või rohkemat.

2. Juhtorgani järelevalvefunktsiooni täitja peaks
  - a. olema valmis ja suuteline vaidlustama ning kriitiliselt ja konstruktiivselt läbi vaatama juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmete esitatud ettepanekuid, selgitusi ja teavet;
  - b. jälgima, et asutuse strateegiat, riskitaluvust/-valmidust ja tegevuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt ning et tegevusstandardeid järgitakse kooskõlas pikaajaliste finantshuvid ja maksejõulisusega, ning
  - c. jälgima juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmete tegevust nende standardite alusel.

3. Juhtorgani juhtimisfunktsiooni täitja peaks kooskõlastama asutuse tegevus- ja riskistrateegiaid järelevalvefunktsiooni täitva juhtorganiga ning arutama korrapäraselt nende strateegiate rakendamist juhtorgani järelevalvefunktsiooni täitjaga.
4. Kummagi funktsiooni täitja peaks esitama teisele piisavalt teavet. Juhtimisfunktsiooni täitja peaks andma vajaduse korral korrapärast, õigeaegset ja põhjalikku teavet järelevalvefunktsiooni täitjale olukorra hindamiseks, asutuse juhtimiseks ning finantsturvalisuse säilitamiseks vajalike elementide kohta.

## **B.2** *Juhtorgani koosseis ja toimimine*

11. Juhtorgani koosseis, liikmete ametissenimetamine ja ametialane järgnevus
  1. Juhtorganil peaks olema piisavalt liikmeid ja asjakohane koosseis. Juhtorgan peaks kehtestama eeskirjad liikmete valimiseks, seireks ja nende ametialase järgnevuse tagamiseks.
  2. Asutus peaks määrama kindlaks oma juhtorgani suuruse ja koosseisu, võttes arvesse asutuse suurust ja keerukust ning selle tegevuse iseloomu ja ulatust. Juhtorgani liikmete valimisel tuleks tagada piisav kollektiivne asjatundlikkus.
  3. Juhtorgan peaks tegema kindlaks ja valima välja kvalifitseeritud ja kogunud kandidaadid ning tagama juhtorgani liikmete asjakohase järgnevuse, võttes arvesse ka mis tahes muid õiguslikke nõudeid seoses koosseisu, liikmete ametissenimetamise või järgnevusega.
  4. Juhtorgan peaks tagama, et asutus on kehtestanud eeskirjad uute liikmete valimiseks ja seniste liikmete tagasinimetamiseks. Sellised eeskirjad peaksid sisaldama vajalike pädevuste ja oskuste kirjelduse koostamist liikmete piisava asjatundlikkuse tagamiseks.
  5. Juhtorgani liikmed tuleks ametisse nimetada sobivaks perioodiks. Tagasinimetamiseks esitatavate kandidaatide valik peaks põhinema eespool osutatud kirjeldustel ning see peaks toimuma üksnes pärast liikme eelmise ametiaja tegevuse hoolikat analüüsi.
  6. Liikmete järgnevuskava loomisel peaks juhtorgan võtma arvesse iga liikme lepingu või volituse lõppkuupäeva, et vältida võimaluse korral mitme liikme üheaegset väljavahetamist.
12. Juhtorgani pühendumine, sõltumatus ja huvide konfliktide haldamine
  1. Juhtorgani liikmed peaksid aktiivselt osalema asutuse tegevuses ning suutma teha iseseisvalt usaldusväärseid, objektiivseid ja sõltumatuid otsuseid.
  2. Juhtorgani liikmete valik peaks tagama juhtorgani piisava asjatundlikkuse ja sõltumatuse. Asutus peaks tagama, et juhtorgani liikmed suudavad pühendada piisavalt aega ja jõudu oma kohustuste tõhusaks täitmiseks.

3. Juhtorgani liikmetel peaks olema üksnes piiratud hulgal volitusi või muid aeganõudvaid erialaseid ülesandeid. Liikmed peaksid teavitama asutust ka muust erialasest tegevusest (nt volitused teistes ettevõtetes). Kuna esimehel on rohkem kohustusi ja ülesandeid, tuleks temalt oodata suuremat ajalist pühendumist.
4. Juhtorgani kõikide liikmete minimaalne eeldatav ajaline pühendumine tuleks esitada kirjalikus dokumendis. Uue liikme ametisse valimisel või tegevliikme uuest volitusest teadasaamisel peaksid juhtorgani liikmed kaaluma, kas asjaomane isik saab pühendada piisavalt aega oma kohustuste täitmisele. Juhtorgani liikmete osalemine järelevalvefunktsioonis tuleks avalikustada. Asutus peaks kaaluma ka juhtorgani juhtimisfunktsiooni liikmete pikaajalise puudumise avalikustamist.
5. Juhtorgani liikmed peaksid suutma tegutseda objektiivselt, kriitiliselt ja sõltumatult. Meetmed objektiivsete ja sõltumatute otsuste tegemise suutlikkuse parandamiseks peaksid hõlmama liikmete värbamist piisavalt suure arvu kandidaatide hulgast ja piisava arvu juhatuses mitteosalevate liikmete kaasamist.

Selgitav märkus

Isegi kui juhtorgani järelevalvefunktsioon on juhtimisfunktsioonist ametlikult eraldatud, tuleb järelevalvefunktsiooni täitja objektiivsus ja sõltumatus siiski tagada sõltumatute liikmete asjakohase valiku kaudu.

6. Juhtorganil peaks olema kirjalik poliitika oma liikmete huvide konfliktide haldamise kohta. Selles poliitikas peaks olema kindlaks määratud järgmine:
  - a. liikme kohustus vältida huvide konflikti, mida ei ole juhtorganile avalikustatud ja heaks kiidetud, vastasel juhul tagada, et konflikte hallatakse asjakohaselt;
  - b. kontrolli- või heakskiitmisprotsess, mida liikmed peavad järgima enne teatavas tegevuses osalemist (näiteks töötamine muus juhtorganis) tagamaks, et uus tegevus ei tekitaks huvide konflikti;
  - c. liikme kohustus teavitada asutust igast küsimusest, mis võib tekitada või on juba tekitanud huvide konflikti;
  - d. liikme kohustus hoiduda otsustamisest või hääletamisest küsimuses, mis võib tekitada liikmel huvide konflikti või muul viisil kompromiteerida liikme objektiivsust või suutlikkust täita nõuetekohaselt oma kohustusi asutuse ees;
  - e. adekvaatsed menetlused tehinguteks seotud isikutega turutingimustel;
  - f. viis, kuidas juhtorgan lahendab kõiki eeskirjadele mittevastavusi.

13. Juhtorgani kvalifikatsioonid

1. Juhtorgani liikmed peaksid olema oma ametikohale vastavalt kvalifitseeritud ja säilitama oma kvalifikatsiooni, sealhulgas koolituste kaudu. Neil peaks olema selge arusaam asutuse juhtimiskorrast ja oma rollist.
2. Juhtorgani liikmetel peaks nii individuaalselt kui ka kollektiivselt olema oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks vajalikud eriteadmised, kogemused, pädevused, arusaam ja isikuomadused, sealhulgas professionaalsus ja ausus.
3. Juhtorgani liikmetel peaks olema ajakohane arusaam asutuse tegevusest tasemel, mis vastab nende kohustustele. See hõlmab asjakohast arusaama valdkondadest, mille eest nad otseselt ei vastuta, kuid mille kohta annavad kollektiivselt aru.
4. Kollektiivselt peaksid nad saama täielikult aru asutuse tegevuse olemusest ja sellega seotud riskidest ning neil peaks olema piisavalt asjatundlikkust ja kogemusi seoses kõikide oluliste tegevusvaldkondadega, millega asutus kavatses tegeleda, et suuta teostada tõhusat juhtimist ja järelevalvet.
5. Asutusel peaks olema kehtestatud usaldusväärne protsess tagamaks, et juhtorgani liikmetel oleks nii individuaalselt kui ka kollektiivselt piisavad kvalifikatsioonid.
6. Juhtorgani liikmed peaksid omandama, säilitama ja süvendama teadmisi ja oskusi oma kohustuste täitmiseks. Asutused peaksid tagama, et liikmetel on juurdepääs individuaalselt kohandatud koolitusprogrammidele, mis peaksid võtma arvesse võimalikke erinevusi teadmistes, mida asutus vajab ja mis liikmetel tegelikult on. See võiks hõlmata selliseid valdkondi nagu asutuse riskijuhtimisvahendid ning -mudelid, uued arengusuunad, muutused organisatsioonis, keerukad tooted, uued tooted või turud ja ühinemised. Koolitus peaks hõlmama ka tegevusvaldkondi, mille eest üksikud liikmed otseselt ei vastuta. Juhtorgan peaks pühendama koolitusele piisavalt aega, raha ja muid vahendeid.

14. Juhtorgani organisatsiooniline toimimine

1. Juhtorgan peaks määrama kindlaks asjakohased juhtimiskorralduse tavad ja menetlused enda korralduse ja toimimise jaoks ning kehtestama vahendid, et tagada selliste tavade järgimine ja korrapärane ülevaatamine nende täiustamiseks.

Selgitav märkus

Juhtorgani usaldusväärsed juhtimiskorraldustavad ja -menetlused annavad asutusesiseselt ja -väliselt olulist teavet asutuse juhtimispoliitika ja eesmärkide

kohta. Need tavad ja menetlused hõlmavad koosolekute sagedust, töökorda ja protokolle, esimehe rolli ja komiteede kasutamist.

- Juhtorgan peaks oma kohustuste adekvaatseks ja tõhusaks täitmiseks korrapäraselt kohtuma. Juhtorgani liikmed peaksid pühendama piisavalt aega koosoleku ettevalmistamiseks. Ettevalmistamine hõlmab päevakorra kindlaksmääramist. Koosoleku protokollis peaks olema kirjas päevakorra punktid ning selgelt märgitud tehtud otsused ja kokkulepitud tegevus. Need tavad ja menetlused koos juhtorgani õiguste, kohustuste ja põhitegevusega peaksid olema dokumenteeritud ning juhtorgan peaks need korrapäraselt üle vaatama.

#### *Juhtorgani toimimise hindamine*

- Juhtorgan peaks korrapäraselt hindama oma tegevuse, juhtimistavade ja menetluste individuaalset ja kollektiivset tõhusust ning tulemuslikkust ning komiteede toimimist. Hindamiseks võib kasutada väliseid hindajaid.

#### *Juhtorgani esimehe roll*

- Esimees peaks tagama, et juhtorgani otsused lähtuvad usaldusväärsetest alustest ja põhjalikest teadmistest. Esimees peaks toetama ja edendama avatud ja kriitilist arutelu ning tagama, et otsustamisprotsessi käigus saab esitada ja arutada lahknevaid arvamusi.

#### Selgitav märkus

Juhtorgani esimehel on juhtorgani nõuetekohases toimimises määrav roll. Ta juhib juhtorganit ning vastutab selle üldise tõhusa toimimise eest.

- Ühetasandilises süsteemis ei tohiks juhtorgani esimees ja asutuse tegevdirektor olla sama isik. Kui juhtorgani esimees on lisaks asutuse tegevdirektor, peaksid asutuses olema kehtestatud meetmed kontrolli- ja tasakaalumehhanismide võimaliku rikkumise minimeerimiseks.

#### Selgitav märkus

Kontrolli- ja tasakaalumehhanismid võivad hõlmata näiteks seda, et juhtorgani kõrgeim sõltumatu vanemliige tegeleb järelevalve või sarnase tegevusega.

#### *Juhtorgani erikomiteed*

- Asutuse suurust ja keerukust arvesse võttes peaks järelevalve funktsiooni täitev juhtorgan kaaluma erikomiteede loomist, mis koosnevad juhtorgani liikmetest (muid isikuid võib kutsuda osalema, kui nende eriteadmised või nõuanded on konkreetse küsimuse korral asjakohased). Erikomiteed võivad olla



auditikomitee, riskikomitee, tasustamiskomitee, ametissenimetamise või personalikomitee ja/või juhtimis-, eetika- või vastavuskontrolli komitee.

Selgitav märkus

Ülesannete delegeerimine sellistele komiteedele ei vabasta juhtorganit mingil moel tema kollektiivsetest ülesannetest ja kohustustest järelevalvetegevuse raames, kuid saab seda teatavates valdkondades toetada, kui see hõlbustab heade juhtimistavade ja otsuste väljatöötamist ja rakendamist.

7. Erikomiteel peaks olema asjatundlikkuse, pädevuste ja kogemuste optimaalne tase, mis võimaldab täielikult mõista ja objektiivselt hinnata asjakohaseid küsimusi ning tuua nendesse värskeid vaatenurki. Komitees peaks olema piisaval arvul sõltumatuid liikmeid. Igal komiteel peaks olema dokumenteeritud volitus (sh tegevusulatus) järelevalvefunktsiooni täitjalt ning kindlaksmääratud töökord. Komitee liikmed ja esimees võivad aeg-ajalt rotatsiooni korras vahetuda.

Selgitav märkus

Liikmete ja esimehe roteerumine aitab vältida võimu ebasobivat koondumist ning tuua värskeid vaatenurki.

8. Komiteede esimehed peaksid andma regulaarselt aru juhtorganile. Erikomiteed peaksid asjakohastel juhtudel üksteisega suhtlema, et tagada järjekindlus ja vältida võimalikke lünki. Seda võib teha ristosalemise kaudu: ühe erikomitee esimees või liige võib olla ka teise erikomitee liige.

#### *Auditikomitee*

9. Auditikomitee (või sarnane komitee) peaks muu hulgas seirama ettevõtte sisekontrolli, siseauditi ning riskijuhtimise süsteemide tõhusust, kontrollima asutuse välisaudiitoreid, tegema juhtorganile ettepanekuid välisaudiitorite ametisse nimetamise, hüvitamise ja ametist vabastamise heakskiitmiseks, vaatama üle ja kiitma heaks auditi ulatuse ja sageduse, vaatama üle auditiaruanded ning kontrollima, et juhtimisfunktsiooni täitja võtaks õigel ajal vajalikke parandusmeetmeid kontrollilünkade, õigusaktide, eeskirjade ja tegevuspõhimõtete mittetäitmise ja muude audiitorite tuvastatud probleemide lahendamiseks. Lisaks peaks auditikomitee kontrollima asutuse raamatupidamisaruandluse korra kehtestamist.

Selgitav märkus

Vt ka direktiivi 2006/43/EÜ (mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit) artikkel 41.

10. Komitee esimees peaks olema sõltumatu. Kui esimees on asutuse juhtimisfunktsiooni endine liige, peab enne tema asumist komitee esimehe ametikohale olema möödunud asjakohane ajavahemik.
11. Auditikomitee liikmetel peaksid olema ajakohased ja asjakohased praktilised kogemused finantsturgude valdkonnas või peaksid nad olema omandanud oma muu tegevuse käigus piisava erialase kogemuse, mis on otseselt seotud finantsturgudega. Igal juhul peaksid auditikomitee esimehel olema eriteadmised ja kogemused raamatupidamispõhimõtete ja sisekontrollimenetluste kohaldamise valdkonnas.

#### *Riskikomitee*

12. Riskikomitee (või sarnane komitee) peaks vastutama juhtorgani nõustamise eest asutuse üldise jooksva ja tulevase riskitaluvuse/riskivalmiduse ja riskistrateegia vallas ning nimetatud strateegia rakendamise järelevalve eest. Riskikomitee tõhususe tugevdamiseks peaks komitee korrapäraselt suhtlema asutuse riskikontrolli funktsiooni täitja ja riskijuhiga ning vajaduse korral saama kasutada välisekspertide nõuandeid, eelkõige seoses kavandatavate strateegiliste tehingutega, nagu ühinemised ja omandamised.

### **B.3** *Tegevuseeskirjade raamistik*

15. Äriühingu väärtused ja käitumisjuhend
  1. Juhtorgan peaks välja töötama kõrged eetika- ja erialastandardid ning neid edendama.

#### Selgitav märkus

Kui asutuse maine satub kahtluse alla, on usalduse kaotust raske taastada ning sellel võivad olla tagajärjed kogu turul.

Asjakohaste professionaalse ja vastutustundliku käitumise standardite (nt käitumisjuhendi) rakendamine kogu asutuses peaks aitama riske vähendada. Eelkõige vähendatakse selliste standardite tähtsustamise ja usaldusväärse rakendamisega mainega seotud ja tegevusriske.

2. Juhtorganil peaks olema selged põhimõtted, kuidas neid standardeid tuleb täita.
  3. Standardite rakendamist ja järgimist tuleks pidevalt jälgida. Tulemustest tuleks korrapäraselt aru anda juhtorganile.
16. Huvide konfliktid asutuse tasandil
    1. Juhtorgan peaks kehtestama tegelike ja võimalike huvide konfliktide kindlakstegemiseks tõhusa poliitika ning seda rakendama ja järgima. Huvide

konflikte, mis on avalikustatud ning mille juhtorgan on heaks kiitnud, tuleks hallata asjakohaselt.

2. Kirjalikult tuleks üles märkida asutuse suhted, teenused, tegevusvaldkonnad või tehingud, millega seoses võivad tekkida huvide konfliktid, ning sätestada selliste konfliktide haldamine. Need peaks hõlmama suhteid ja tehinguid asutuse eri klientide ning asutuse ja järgmiste üksuste vahel:
  - a. asutuse kliendid (ärimudelist ja/või asutuse eri teenustest ja tegevusvaldkondadest tulenevalt);
  - b. asutuse aktsionärid;
  - c. juhtorgani liikmed;
  - d. asutuse töötajad;
  - e. olulised tarnijad või äripartnerid ning
  - f. muud seotud isikud (nt emaettevõtte või tütarettevõtted).
3. Emaettevõtte peaks arvesse võtma ja tasakaalustama oma kõikide tütarettevõtete huve ning analüüsima, kuidas need aitavad kaasa ühise eesmärgi ja grupi kui terviku pikaajaliste huvide saavutamisele.
4. Asjaomases poliitikas tuleks sätestada meetmed huvide konfliktide vältimiseks või haldamiseks. Sellised menetlused ja meetmed võivad hõlmata järgmist:
  - a. ülesannete adekvaatne eraldatus, nt konfliktse tegevuse usaldamine tehingute või teenuste ahelas eri isikutele või konfliktse tegevuse järelevalve- ja aruandluskoostuste usaldamine eri isikutele;
  - b. teabebarjääride kehtestamine, nt teatavate osakondade füüsiline eraldamine, ning
  - c. meetmete võtmine, et väljaspool asutust töötavad isikud ei mõjutaks asutust seoses sellise tegevusega.

#### 17. Sisehoiatuse kord

1. Juhtorgan peaks kehtestama personali jaoks asjakohase korra juhtimiskorralduse probleemidest teatamiseks.
2. Asutus peaks vastu võtma asjakohase sisehoiatuse korra, et töötajad saaksid juhtida tähelepanu olulistele ja õigustatud muredele seoses juhtimiskorralduse küsimustega. See kord peaks tagama neid muredest teatavate töötajate konfidentsiaalsuse. Huvide konfliktide vältimiseks peaks olema võimalik väljendada sellist liiki muresid väljaspool korrapäraseid aruandlusahelaid (nt siseauditi või vastavuskontrolli funktsiooni või sisekaebamismenetluse kaudu). Hoiatuskord peaks olema kättesaadav kõikidele asutuse töötajatele. Teave, mille töötajad hoiatuskorra kaudu esitavad, tuleks asjakohasel juhul teha kättesaadavaks juhtorganile.

Selgitav märkus

Mõnes liikmesriigis võib töötajatel lisaks sisehoiatuse korrale olla võimalus teavitada sellist liiki muredest järelevalveasutust.

#### **B.4** *Tegevuse edasiandmise ja tasustamispoliitika*

##### 18. Tegevuse edasiandmine

1. Juhtorgan peaks kiitma heaks asutuse tegevuse edasiandmise poliitika ja vaatama selle korrapäraselt üle.

Selgitav märkus

Käesolevad suunised piirduvad tegevuse edasiandmise poliitikaga, tegevuse edasiandmise eriaspekte käsitletakse vastavates CEBSi suunistes, mis on EBA veebisaidil.

Asutustelt eeldatakse mõlemate suuniste täitmist. Lahknevuste korral peaksid kehtima CEBSi tegevuse edasiandmise suunised, sest need on üksikasjalikumad. Kui teatavat küsimust CEBSi suunistes ei käsitleta, peaks kehtima käesolevate suuniste üldpõhimõte.

2. Tegevuse edasiandmise poliitikas tuleks arvesse võtta tegevuse edasiandmise mõju asutuse tegevusele ning riskidele, mis asutusel tekivad (nt mainega seotud, tegevus- ja kontsentratsioonirisk). Poliitika peaks hõlmama aruandlus- ja seirekorda, mida rakendatakse tegevuse edasiandmise lepingu algusest lõpuni (sh tegevuse edasiandmise ärikasumlikkuse kirjelduse koostamine, tegevuse edasiandmise lepingu sõlmimine, lepingu rakendamine kuni selle aegumiseni, hädaolukorrakava ja lepingu lõpetamise strateegia). Poliitika tuleks korrapäraselt üle vaadata, seda tuleks ajakohastada ning muudatused tuleks ellu viia õigeaegselt.
3. Asutus vastutab täielikult kõikide tegevuse edasiandmise korras tellitud teenuste ja toimingute ning nendega seotud juhtimisotsuste eest. Sellest tulenevalt tuleks tegevuse edasiandmise poliitikas selgelt kindlaks määrata, et tegevuse edasiandmine ei vabasta asutust regulatiivkohustustest ja vastutusest oma klientide ees.
4. Poliitikas tuleks sätestada, et tegevuse edasiandmise korraldus ei tohiks takistada asutuse tõhusat kohapealset või välist järelevalvet ning ei tohiks kuidagi piirata teenuste ja toimingute järelevalvet. Poliitika peaks hõlmama ka asutusesisest tegevuse edasiandmist (nt eraldi juriidiliselt isikult grupi sees) ning mis tahes konkreetseid olukordi grupis, mida tuleb arvesse võtta.

19. Tasustamispoliitika juhtimine

1. Lõplikult peaks tasustamispoliitika järelevalve eest vastutama asutuse juhtorgan.

Selgitav märkus

Käesolevates suunistes esitatakse tasustamispoliitika juhtimise suhtes kohaldatav *üldraamistik*. Tasustamise *eriaspekte* käsitletakse CEBSi 2010. aasta detsembri tasusuunistes. Asutustelt eeldatakse mõlemate suuniste täitmist.

2. Juhtorgani järelevalvefunktsiooni täitja peaks kandma hoolt asutuse tasustamispoliitika üldpõhimõtete eest, need heaks kiitma ja neid kontrollima. Asutuse tasustamismenetlused peaksid olema selged, korralikult dokumenteeritud ja asutusesiseselt läbipaistvad.
3. Lisaks juhtorgani üldvastutusele üldise tasustamispoliitika ja selle läbivaatamise eest nõutakse piisavat osalemist kontrollifunktsioonis. Juhtorgani liikmetel, tasustamiskomitee liikmetel ja muudel töötajatel, kes osalevad tasustamispoliitika kavandamises ja rakendamises, peaksid olema asjakohased eriteadmised ning nad peaksid suutma teha sõltumatuid otsuseid tasustamispoliitika sobivuse kohta, sealhulgas selle mõju kohta riskijuhtimisele.
4. Tasustamispoliitika lisaeesmärk peaks olema huvide konfliktide vältimine. Juhtimisfunktsiooni täitja ei tohiks määrata kindlaks iseenda tasu; selle vältimiseks võib ta kaaluda näiteks sõltumatu tasustamiskomitee kasutamist. Tegevusüksusel ei tohiks olla võimalik määrata oma kontrollifunktsioonide tasu.
5. Juhtorgan peaks teostama järelevalvet tasustamispoliitika kohaldamise üle, et tagada selle kavandatud toimimine. Tasustamispoliitika rakendamine tuleks lisaks üle vaadata tsentraalselt ja sõltumatult.

### C. Riskijuhtimine

20. Riskikultuur

1. Asutus peaks välja töötama tervikliku ja kogu asutust hõlmava riskikultuuri, mis tugineb täielikule arusaamale riskidest, millega asutus kokku puutub, ning nende juhtimisest, võttes arvesse riskitaluvust/riskivalmidust.

Selgitav märkus

Kuna asutuse tegevus hõlmab peamiselt riskide võtmist, on oluline, et neid riske juhitakse asjakohaselt. Usaldusväärne ja järjekindel riskikultuur kogu asutuses on tõhusa riskijuhtimise põhielement.

2. Asutus peaks töötama oma riskikultuuri välja poliitika, näidete, teabevahetuse ja töötajate riskivastutuse koolitamise kaudu.
3. Organisatsiooni iga liige peaks olema täielikult teadlik oma kohustustest seoses riskijuhtimisega. Riskijuhtimine ei tohiks piirduda riskispetsialistide või kontrollifunktsioonidega. Riskide igapäevajuhtimise eest peaksid juhtorgani järelevalve all vastutama eelkõige tegevusüksused, võttes arvesse asutuse riskitaluvust/riskivalmidust ning toimides kooskõlas oma tegevuspõhimõtete, menetluste ja kontrollidega.
4. Asutusel peaks olema terviklik riskijuhtimisraamistik, mis ulatub üle kõikide tegevusvaldkondade, tugi- ja kontrolliüksuste, võtab täielikult arvesse riskipositsioonide majanduslikku olemust ning hõlmab kõiki asjakohaseid riske (nt finantsriskid ja muud kui finantsriskid, bilansi- ja bilansivälised riskid, juhuslikud või lepingulised riskid). Selle ulatus ei tohiks piirduda krediidi-, turu-, likviidsus- ja tegevusriskidega, vaid peaks hõlmama ka kontsentratsiooni-, maine-, nõuete täitmise ja strateegilisi riske.
5. Riskijuhtimisraamistik peaks võimaldama asutusel teha teadlikke otsuseid. Need peaksid põhinema teabel, mis on saadud riskide kindlakstegemisest, mõõtmisest või hindamisest ning seirest. Riske tuleks hinnata alt üles ja ülevalt alla, juhtimisahelas ja tegevussuundade üleselt, kasutades asutuses ja selle grupis järjekindlat terminoloogiat ja kokkusobivaid meetodeid.
6. Riskijuhtimisraamistik tuleks asutusesiselt ja -väliselt sõltumatult läbi vaadata ning seda tuleks asutuse riskitaluvuse/riskivalmiduse alusel korrapäraselt uuesti hinnata, võttes arvesse riskikontrolli funktsiooni ja vajaduse korral riskikomitee esitatud teavet. Tegurid, mida tuleks kaaluda, hõlmavad asutusesiseseid ja -väliseid arengusuundi, sealhulgas bilanssi ja tulu suurenemist, tegevuse suurenevat keerukust, riskiprofiili ja tegevusstruktuuri, geograafilist laienemist, ühinemisi ja omandamisi ning uute toodete või tegevussuundade väljatoomist.

21. Tasu kooskõlastamine riskiprofiiliga

1. Asutuse tasustamispoliitika ja tavad peaksid olema vastavuses riskiprofiiliga ning edendama usaldusväärset ja tõhusat riskijuhtimist.

Selgitav märkus

Suunistes esitatakse *üldraamistik*, mida kohaldatakse tasustamispoliitika kooskõlastamisele asutuse riskiprofiiliga. Tasustamispoliitika *eriaspekte* käsitletakse CEBSi 2010. aasta detsembri tasustamissuunistes. Asutustelt eeldatakse mõlemate suuniste täitmist.

2. Asutuse üldine tasustamispoliitika peaks olema kooskõlas selle väärtuste, tegevusstrateegia, riskitaluvuse/riskivalmiduse ja pikaajaliste huvidega. See ei tohiks soodustada liigset riskide võtmist. Tagatud muutuv tasu või lahkumistasud, millega lõppkokkuvõttes premeeritakse ebaõnnestumist, ei ole

kooskõlas usaldusväärse riskijuhtimise ega tulemuspõhise tasustamise põhimõttega ning see tuleks üldreeglina keelata.

3. Töötajate osas, kelle erialasel tegevusel on oluline mõju asutuse riskiprofiilile (nt juhtorgani liikmed, kõrgem juhtkond, riskide võtjad tegevusüksustes, sisekontrolli eest vastutavad töötajad ning kõik töötajad, kelle töötasu kokku on sama suur kui kõrgema juhtkonna liikmetel ja riskide võtjatel), tuleks tasustamispoliitikas sätestada erikorraldused, et tagada nende tasustamise kooskõla usaldusväärse ja tõhusa riskijuhtimisega.
4. Kontrollifunktsiooni täitvate töötajate tasu peaks olema vastavuses nende eesmärkide ja tulemustega ega tohiks olla seotud nende kontrollitava tegevusüksuse tulemuslikkusega.
5. Kui tasu on seotud tulemustega, peaks tasu põhinema individuaalse ja kollektiivse tulemuslikkuse kombinatsioonil. Individuaalse tulemuslikkuse määramisel tuleks arvesse võtta muidki tegureid peale finantstulemuste. Tulemuslikkuse mõõtmine preemia määramiseks peaks hõlmama eri liiki riskide ning kapitalikulu ja likviidsusega seotud kohandusi.
6. Põhitasu ja preemia vahekord peaks olema proportsionaalne. Suur preemia ei tohiks olla lihtsalt rahaline ettemakse, vaid peaks sisaldama paindlikku ja pikendatud riskiga kohandatud elementi. Preemia maksmise ajastamisel tuleks arvesse võtta aluseks olevaid riskinäitajaid.

## 22. Riskijuhtimisraamistik

1. Asutuse riskijuhtimisraamistik peaks hõlmama poliitikat, menetlusi, piiranguid ja kontrole, millega nähakse ette adekvaatne, õigeaegne ja pidev tegevusvaldkondadest tulenevate riskide kindlakstegemine, mõõtmine või hindamine, seire, maandamine ning nendest teatamine tegevussuuna ja asutuse tasandil.
2. Asutuse riskijuhtimisraamistikuga tuleks ette näha asutuse strateegiate rakendamise erisuunised. Nendega tuleks asjakohasel juhul kehtestada asutusesisesed piirid, mis on kooskõlas asutuse riskitaluvuse/riskivalmidusega ning vastavuses asutuse usaldusväärse toimimise, finantstugevuse ja strateegiliste eesmärkidega. Asutuse riskiprofiil (st selle tegelikud ja võimalikud riskipositsioonid koondatud kujul) tuleks hoida nendes piirides. Riskijuhtimisraamistik peaks tagama, et piiridest üleastumist piiratakse ja selle osas võetakse asjakohaseid järelmeetmeid.
3. Riskide kindlakstegemisel ja mõõtmisel peaks asutus praeguse riskiprofiili täiendamiseks välja töötama tulevikku ja minevikku suunatud vahendid. Vahendid peaksid võimaldama riskipositsioonide koondamist kõikidest tegevussuundadest ning toetama riskide kontsentreerumise kindlakstegemist.
4. Tulevikku suunatud vahenditega (nagu stsenaariumide analüüs ning stressikatsed) tuleks kindlaks teha võimalikud riskipositsioonid mitmesugustes kahjulikes olukordades; minevikku suunatud vahendid peaksid aitama

analüüsida tegelikku riskiprofiili võrdluses asutuse riskitaluvuse/riskivalmiduse ja riskijuhtimisraamistikuga ning pakkuma sisendit võimalikeks kohandusteks.

Selgitav märkus

Stressikatsete suunised on EBA veebilehel.

5. Riskihindamise eest vastutab lõppkokkuvõttes ainuisikuliselt asutus, mis peaks hindama riske kriitiliselt ega tohiks tugineda üksnes välistele hindamistele.

Selgitav märkus

Näiteks peaks asutus kontrollima ostetud riskimudelit ning kalibreerima selle individuaalsete oludega vastavaks, et tagada täpne ja kõikehõlmav riskikäsitus ja -analüüs.

Välised riskihindamised (sh välised krediidireitingud või väljast ostetud riskimudelid) aitavad anda terviklikumat riskihinnangut. Asutused peaksid olema teadlikud selliste hindamiste ulatusest.

6. Otsused, millega määratakse võetavate riskide tase, ei tohiks põhineda üksnes kvantitatiivsel teabel või mudelväljunditel, vaid nende puhul tuleks arvesse võtta ka mõõdikute ja mudelite praktilisi ja kontseptuaalseid piiranguid kvalitatiivsel lähenemisel (sealhulgas eksperdi hinnangud ja kriitiline analüüs). Eraldi tuleks käsitleda asjakohaseid makromajanduslikke suundumusi ja andmeid, et teha kindlaks nende potentsiaalne mõju riskipositsioonile ja portfellele. Sellised hinnangud tuleks ametlikult integreerida olulistesse riske käsitlevatesse otsustesse.

Selgitav märkus

Asutus peaks arvestama, et tulevikku suunatud kvantitatiivsete hindamiste tulemused ja stressikatsed sõltuvad suuresti mudelite piirangutest ja eeldustest (sh šoki raskusastmest ja kestusest ning aluseks olevatest riskidest). Näiteks mudelid, mis näitavad väga suurt tulu majanduslikult kapitalilt, võivad tuleneda mudelite nõrkusest (nt mõne olulise riski väljajätmisest), mitte niivõrd paremast strategiast või asutuse sooritusest.

7. Kehtestada tuleks korrapärased ja läbipaistvad aruandlusmehhanismid, et asutuse juhtorgan ja kõik asjakohased üksused saaksid aruanded õigel ajal, et need oleksid õiged, täpsed, arusaadavad ja sisukad ning et kõik osalejad saaksid jagada asjakohast teavet riskide kindlakstegemise, mõõtmise või hindamise ning seire kohta. Aruandlusraamistiku peab juhtorgan olema täpselt kindlaks määratud, dokumenteeritud ning heaks kiitnud.



8. Kui on loodud riskikomitee, peaks see saama korrapäraselt ametlikke aruandeid ning suhtlema asjakohasel juhul mitteametlikult riskikontrolli funktsiooni ja riskijuhiga.

Selgitav märkus

Riskiteabe tõhus edastamine on oluline kogu riskijuhtimisprotsessi seisukohast, hõlbustab läbivaatus- ja otsustamisprotsesse ning aitab vältida otsuseid, mis võivad kogemata riski suurendada. Tõhus riskidest teatamine hõlmab riskistrateegia ja asjakohaste riskiandmete (nt riskipositsioon ja peamised riskinäitajad) usaldusväärset asutusesisest kaalumist ja nendest teatamist nii horisontaalselt kogu asutuses kui ka juhtimisahelas üles ja alla.

23. Uued tooted

1. Asutuses tuleks kehtestada korrektselt dokumenteeritud uute toodete heakskiitmise poliitika, mille on heaks kiitnud juhtorgan ning mis puudutab uute turgude, toodete ja teenuste arendamist ning olulisi muudatusi olemasolevates.
2. Asutuse uute toodete heakskiitmise poliitika peaks hõlmama kõiki kaalutlusi, mida tuleb arvesse võtta uutele turgudele sisenemise, uute toodetega kauplemise ja uue teenuse väljatoomise otsuste tegemisel või olemasolevate toodete ja teenuste olulisel muutmisel. Uute toodete heakskiitmise poliitika peaks hõlmama ka „uue toote/turu/tegevuse“ määratlust, mida organisatsioonis kasutatakse, ning asutusesiseste funktsioonide kaasamist otsustamisprotsessi.
3. Uute toodete heakskiitmise poliitikas tuleks sätestada peamised küsimused, mida on vaja enne otsuse tegemist arutada. Need peaksid hõlmama regulatiivnõuete täitmist, hinna määramise mudeleid, mõju riskiprofiilile, kapitali adekvaatsust ja kasumlikkust, piisavate *front*, *back* ja *middle office*'i ressursside kättesaadavust ning adekvaatseid sisevahendeid ja asjatundlikkust seotud riskide mõistmiseks ja jälgimiseks. Uue tegevuse alustamise otsuses tuleks selgelt sätestada vastutav tegevusüksus ja üksikisikud. Uut tegevust ei tohiks alustada enne, kui on piisavalt ressursse seotud riskide mõistmiseks ja juhtimiseks.
4. Uute toodete ja olemasolevates toodetes oluliste muudatuste tegemise heakskiitmise tuleks kaasata riskikontrolli funktsioon. Muu hulgas tuleks anda täielik ja objektiivne hinnang uuest tegevusest tulenevatele riskidele erinevate stsenaariumide alusel, igasugustele võimalikele puudustele asutuse riskijuhtimis- ning sisekontrolliraamistikas ning asutuse suutlikkusele võimalikke uusi riske tõhusalt juhtida. Riskikontrolli funktsioonil peaks olema ka selge ülevaade uute toodete väljatoomisest (või olemasolevate toodete olulistest muudatustest) eri tegevussuundades ja portfelliges ning õigus nõuda, et olemasolevate toodete muutmine toimiks uute toodete heakskiitmise ametliku protsessi kaudu.

## *D. Sisekontroll*

### 24. Sisekontrolliraamistik

1. Asutus peaks töötama välja tugeva ja tervikliku sisekontrolliraamistiku, sealhulgas sõltumatud erikontrollifunktsioonid koos nende eesmärgi täitmiseks asjakohase koosseisuga, ja haldama seda raamistikku.
2. Asutuse sisekontrolliraamistik peaks tagama tõhusa ja tulemusliku toimimise, adekvaatse riskikontrolli, usaldusväärse tegevuse, teatatud finants- ja muu teabe usaldusväärse nii asutusesiseselt kui ka -väliselt ning õigusaktide, eeskirjade, järelevalvenõuete ning asutuse sise-eeskirjade ja otsuste täitmise. Sisekontrolliraamistik peaks hõlmama kogu organisatsiooni, sealhulgas kogu tegevust ning kõiki tugi- ja kontrolliüksusi. Sisekontrolliraamistik peaks vastama asutuse tegevusele ning sisaldama usaldusväärseid haldus- ja raamatupidamismenetlusi.
3. Sisekontrolliraamistiku väljatöötamisel peaks asutus tagama, et on olemas selge, läbipaistev ja dokumenteeritud otsustamisprotsess, selge kohustuste jaotus ning volitused sise-eeskirjade ja otsuste täitmise tagamiseks. Tugeva sisekontrolliraamistiku rakendamisel asutuse kõikides valdkondades peaksid adekvaatsete sisekontrollipõhimõtete ja -menetluste kehtestamise ning järgimise eest vastutama esmajoones tegevus- ja tugiüksused.
4. Asjakohase sisekontrolliraamistiku toimimiseks peavad nimetatud tegevuspõhimõtete ja -menetluste järgimist kontrollima ka sõltumatud kontrollifunktsioonide täitjad. Sellised kontrollifunktsioonid peaksid hõlmama riskikontrolli, vastavuskontrolli ning siseauditi funktsiooni.
5. Kontrollifunktsioonid tuleks kehtestada adekvaatsel hierarhilisel tasandil ning nende täitjad peaksid andma aru otse juhtorganile. Need peaksid olema sõltumatud tegevus- ja tugiüksustest, mida nad jälgivad ja kontrollivad, ning organisatsiooniliselt ka üksteisest (kuna täidavad eri funktsioone). Vähem keerukates ja väiksemates asutustes võib riskikontrolli ja vastavuskontrolli funktsioonid siiski ühendada. Grupi kontrollifunktsioonide täitjad peaksid kontrollima tütarettevõtete kontrollifunktsioone.
6. Et kontrollifunktsiooni saaks pidada sõltumatuks, peavad olema täidetud järgmised tingimused:
  - a. selle töötajad ei täida ülesandeid, mis kuuluvad tegevuse alla, mida kontrollifunktsioon peab jälgima ja kontrollima;
  - b. kontrollifunktsioon on organisatsiooniliselt lahutatud tegevusest, mida ta on määratud jälgima ja kontrollima;
  - c. kontrollifunktsiooni juht allub isikule, kes ei vastuta selle tegevuse juhtimise eest, mida kontrollifunktsiooniga jälgitakse ja kontrollitakse. Üldiselt peaks

kontrollifunktsiooni juht andma aru otse juhtorganile ja asjakohastele komiteedele ning korrapäraselt osalema nende koosolekutel, ning

d. kontrollifunktsiooni töötajate tasustamine ei tohiks olla seotud selle tegevuse tulemuslikkusega, mida kontrollifunktsiooniga jälgitakse ja kontrollitakse, ning see ei tohi muul viisil tõenäoliselt nende objektiivsust ohustada.

7. Kontrollifunktsiooni peaksid täitma piisavalt kvalifitseeritud töötajaid (nii grupi ema- kui ka tütarettevõtte tasandil). Töötajate kvalifikatsioon peaks olema ajakohane ning nad peaksid saama asjakohast koolitust. Nad peaksid saama kasutada ka asjakohaseid andmesüsteeme ja tuge ning neil peaks olema juurdepääs kohustuste täitmiseks vajalikule asutusesisesele ja -välisele teabele.
  8. Kontrollifunktsioonide täitjad peaksid esitama juhtorganile korrapäraselt ametlikke aruandeid kindlakstehtud suurte puuduste kohta. Need aruanded peaksid sisaldama varasemate leidude suhtes võetud järelmeetmeid ning iga uue kindlakstehtud suure puudusega seoses asjakohaseid riske, mõjuhinnangut ning soovitusi. Juhtorgan peaks võtma kontrollifunktsiooni leidude alusel õigeaegseid ja tõhusaid meetmeid ning nõudma adekvaatseid parandusmeetmeid.
25. Riskikontrolli funktsioon
1. Asutus peaks looma kõikehõlmava ja sõltumatu riskikontrolli funktsiooni.
  2. Riskikontrolli funktsiooniga tuleks tagada kõikide selliste põhiriskide kindlakstegemine ja asjakohane juhtimine asutuse asjakohastes üksustes, millega asutus kokku puutub, ning juhtorganile tervikliku ülevaate esitamine kõikidest asjakohastest riskidest. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks esitama riskipositsiooni kohta asjakohase erapooletu teabe, analüüsid ja eksperdihinnangud ning andma nõu juhtorganile, tegevus- või tugiüksuste tehtud ettepanekute ning riskidega seotud otsuste kohta, märkides, kas need on vastavuses asutuse riskitaluvuse/riskivalmidusega. Riskikontrolli funktsiooni täitja võib soovitada teha parandusi riskijuhtimisraamistikus ning pakkuda välja võimalusi riskipoliitika, menetluste ja piirangute rikkumise parandamiseks.
  3. Riskikontrolli funktsioon peaks olema asutuse keskne organisatoorne üksus, mis on üles ehitatud nii, et selle abil suudetakse rakendada riskipoliitikat ja kontrollida riskijuhtimisraamistikku. Suured, keerulised ja keeruka ülesehitusega asutused võivad kaaluda iga olulise tegevussuuna jaoks eraldi riskikontrolli funktsiooni loomist. Siiski peaks asutuses olema keskne riskikontrolli funktsioon (hõlmates vajaduse korral asjakohast grupi riskikontrolli funktsiooni grupi emavõttes), et pakkuda terviklikku ülevaadet kõikidest riskidest.
  4. Riskikontrolli funktsioon peaks olema sõltumatu tegevus- ja tugiüksusest, mille riske ta kontrollib, kuid mitte neist eraldatud. Selle täitjal peaks olema piisavalt

teadmisi riskijuhtimismeetodite ning -menetluste ning turgude ja toodete kohta. Tegevusfunktsioonide ja riskikontrolli funktsiooni vaheline suhtlemine peaks aitama kaasa eesmärgile, et kõik asutuse töötajad vastutavad riskijuhtimise eest.

26. Riskikontrolli funktsiooni roll

1. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks aktiivselt osalema asutuse riskistrateegia väljatöötamise varajases etapis ja kõikides olulistes riskijuhtimist käsitlevates otsustes. Riskikontrolli funktsiooni täitjal peaks olema põhiroll selle tagamises, et asutuses oleksid kehtestatud tõhusad riskijuhtimismenetlused.

*Riskikontrolli funktsiooni roll strateegias ja otsustes*

2. Riskikontrolli funktsiooni täitja esitab juhtorganile kogu vajaliku teabe seoses riskidega (nt riskipositsiooni tehnilise analüüsi näol), et võimaldada sel kindlaks määrata asutuse riskitaluvuse/riskivalmiduse taseme.
3. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks ka hindama riskistrateegiat, sealhulgas tegevusüksuste väljapakutud eesmärgid, ning andma juhtorganile enne otsuse tegemist nõu. Eesmärgid, mis hõlmavad krediidireitinguid ja omakapitali tulumäärasid, peaksid olema usutatavad ja järjekindlad.
4. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks koos asutuse kõikide tegevusüksustega vastutama asutuse riskistrateegia ja -poliitika rakendamise eest. Kuigi asjakohaseid riskipiiranguid peaksid rakendama tegevusüksused, peaks riskikontrolli funktsiooni täitja vastutama selle eest, et need piirangud oleksid kooskõlas asutuse üldise riskivalmiduse/riskitaluvusega, ning jälgima pidevalt, et asutus ei võtaks liigset riski.
5. Riskikontrolli funktsiooni täitja osalemine otsustamisprotsessis peaks tagama asjakohase riskiteguritega arvestamise. Siiski peaksid võetud otsuste eest vastutama tegevus- ja tugiüksused ning lõppkokkuvõttes juhtorgan.

*Riskikontrolli funktsiooni roll tehingutes seotud isikutega*

6. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks tagama, et tehingud seotud isikutega vaadatakse läbi ning et tehakse kindlaks neist tulenevad tegelikud või võimalikud riskid asutusele ja et neid hinnatakse adekvaatselt.

*Riskikontrolli funktsiooni roll õigusliku struktuuri keerukuses*

7. Riskikontrolli funktsiooni eesmärk peaks olema asutuse õigusliku struktuuri keerukusest tulenevate oluliste riskide kindlakstegemine.

Selgitav märkus
-----------------

Riskideks võivad olla juhtimise läbipaistvuse puudumine, tegevusriskid, mida põhjustavad omavahel seotud ja keerulised rahastamisstruktuurid, grupisisesed riskipositsioonid, kinniolevad tagatised ja vastaspoole riskid.

#### *Riskikontrolli funktsiooni roll olulistes muudatustes*

8. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks hindama, kuidas kindlakstehtud olulised riskid võivad mõjutada asutuse või grupi suutlikkust hallata oma riskiprofiili ning kasutada rahastamisvahendeid ja kapitali tavalistes ja erakorralistes tingimustes.
9. Enne otsuste tegemist oluliste muudatuste või erandlike tehingute kohta peaks riskikontrolli funktsiooni täitja aitama hinnata, milline on selliste muudatuste ja erandlike tehingute mõju asutuse ja grupi koguriskile.

#### Selgitav märkus

Oluliste muudatuste või erandlike tehingute hulka võivad kuuluda ühinemised ja omandamised, tütarettevõtete või eriotstarbeliste majandusüksuste loomine või müümine, uued tooted, muudatused süsteemides, riskijuhtimisraamistikus või menetlustes ning asutuse korralduses.

Vt Euroopa finantsjärelevalvete (CEBS, CESR ja CEIOPS) endise kolme 3. tasandi komitee 2008. aasta ühissuunised finantssektoris osaluse omandamise ja selle suurendamise suhtes rakendatava usaldusvääruse hindamise kohta, mis on avaldatud EBA veebilehel. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks aktiivselt osalema selliste asjakohaste riskide kindlakstegemise varajases etapis (sh ebapiisava hoolsuse võimalikud tagajärjed, kui jäetakse kindlaks tegemata ühinemisjärgsed riskid), mis on seotud muudatustega grupi struktuuris (sh ühinemised ja omandamised), ning teatama oma järeldustest otse juhtorganile.

#### *Riskikontrolli funktsiooni roll mõõtmises ja hindamises*

10. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks tagama, et asutusesisesed riskimõõtmised ja -hindamised hõlmavad asjakohasel hulgal eri stsenaariume ning põhinevad tuletiste ja seoste osas piisavalt konservatiivsetel eeldustel. Siia peaksid kuuluma kvalitatiivsed (sh eksperdi hinnangut sisaldavad) kogu firmat hõlmavad seisukohad riskide ja asutuse kasumlikkuse ning välise tegevuskeskkonna suhete kohta.

#### *Riskikontrolli funktsiooni roll seires*

11. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks tagama, et tegevusüksused seiravad tõhusalt kõiki kindlakstehtud riske. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks korrapäraselt seirama asutuse tegelikku riskiprofiili ning analüüsima seda asutuse strateegiliste eesmärkide ja riskitaluvuse/riskivalmiduse seisukohalt, et

juhtorgani juhtimisfunktsiooni täitja saaks teha otsuseid ning järelevalvefunktsiooni täitja saaks neid kontrollida.

12. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks analüüsima suundumusi ja tundma ära muutuvatest oludest ja tingimustest tulenevad uued või tekkivad riskid. Samuti peaks ta korrapäraselt üle vaatama tegelikud riskitulemused, võrreldes neid varasemate hinnangutega (st järelkatsetega), et hinnata ja parandada riskijuhtimisprotsessi täpsust ja tõhusust.
13. Grupi riskikontrolli funktsiooni täitja peaks jälgima tütarettevõtete võetud riske. Ebakõladest grupi heakskiidetud strateegiaga tuleks teatada asjakohasele juhtorganile.

*Riskikontrolli funktsiooni roll heakskiitmata riskipositsioonides*

14. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks asjakohaselt osalema kõikides muudatustes, mida kavandatakse asutuse strateegias, heakskiidetud riskitaluvuses/riskivalmiduses ja piirangutes.
15. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks sõltumatult hindama riskieeskirjade eiramist või rikkumist (sealhulgas selle põhjust ning riskipositsiooni lõpetamise, vähendamise või maandamise õiguslikke ja majanduslikke tagajärgi võrreldes selle säilitamise võimaliku kuluga). Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks asjakohasel juhul teavitama asjakohaseid tegevusüksusi ning soovutama võimalikke parandusmeetmeid.

Selgitav märkus

Strateegiate, riskitaluvuse/riskivalmiduse või piirangute eiramist või rikkumist võivad põhjustada uued tehingud, muutused turuoludes või asutuse strateegia, tegevuspõhimõtete või korra areng, kui piiranguid või riskitaluvust/riskivalmidust ei muudeta vastavalt.

16. Riskikontrolli funktsiooni täitja peaks tagama, et tema soovitusel alusel tehakse asjakohasel tasandil otsus, mida asjakohased tegevusüksused järgivad ja millest teatatakse nõuetekohaselt juhtorganile, riskikomiteele ja tegevus- või tugiüksusele.
17. Asutus peaks võtma asutusesisese ja -välise pettuse ning distsipliini rikkumise suhtes (nt sisemenetluste rikkumine, piirangute eiramine) asjakohaseid meetmeid.

Selgitav märkus

Käesolevates suunistes hõlmab „pettus“ sisest ja välist pettust, nagu on määratletud direktiivi 2006/48/EÜ X lisa 5. osas. See hõlmab kahju, mis tuleneb tegudest, mille eesmärgiks on pettus, vara seadusevastane omandamine või õigusaktidest ja äriühingu tegevuspõhimõtetest

möödahiilimine, välja arvatud vahetegemise/diskrimineerimise juhtumid, milles osaleb vähemalt üks sisepool (sisene pettus), ning kahju, mis tuleneb kolmanda poole toimepandud tegudest, mille eesmärgiks on pettus, vara seadusevastane omandamine või õigusaktidest möödahiilimine (väline pettus).

#### 27. Riskijuht

1. Asutus peaks nimetama ametisse isiku – riskijuhi –, kes vastutab ainuisikuliselt riskikontrolli funktsiooni täitmise ja asutuse riskijuhtimisraamistiku seire eest kogu organisatsioonis.
2. Riskijuht (või võrdväärne ametiisik) peaks vastutama kõikehõlmava ja arusaadava riskiteabe esitamise eest, võimaldades juhtorganil mõista asutuse üldist riskiprofiili. Sama kehtib emaettevõtte riskijuhi kohta grupi suhtes.
3. Riskijuhil peaks olema piisavalt asjatundlikkust, tegutsemiskogemusi, iseseisvust ja volitusi, et seada kahtluse alla otsuseid, millel on mõju asutuse riskipositsioonile. Asutus peaks kaaluma riskijuhile vetoõiguse andmist. Riskijuht ja juhtorgan või asjakohased komiteed peaksid saama omavahel otse suhelda põhilistes riskidega seotud küsimustes, mis hõlmavad arengusuundi, mis ei pruugi sobida kokku asutuse riskitaluvuse/riskivalmiduse ja strateegiaga.
4. Kui asutus soovib anda riskijuhile õiguse panna otsustele veto, tuleks riskipoliitikas sätestada olukorrad, millal riskijuht seda teha võib, ning ettepanekute liik (nt krediidi- või investeerimisotsus või piirangu seadmine). Poliitikas tuleks kirjeldada eskaleerimis- ja edasikaebamismenetlusi ning seda, kuidas juhtorganit teavitatakse.
5. Kui asutuse omadused, eeskätt selle suurus, korraldus ja tegevusvaldkondade liik, ei õigusta sellise vastutuse usaldamist eraldi isikule, võib seda funktsiooni täita asutuse muu kõrgema astme töötaja, eeldusel et ei esine huvide konflikti.
6. Asutuses peaksid olema kehtestatud dokumenteeritud protsessid riskijuhi ametisemääramiseks ning tema kohustuste tühistamiseks. Kui riskijuht vahetatakse välja, peaks see toimuma järelevalvefunktsiooni täitja eelneva heakskiidu alusel. Üldiselt tuleks riskijuhi ametist kõrvaldamine või ametisse nimetamine avalikustada ning järelevalveasutust tuleks teavitada selle põhjustest.

#### 28. Vastavuskontrolli funktsioon

1. Asutus peaks kehtestama vastavuskontrolli funktsiooni, et juhtida nõuete täitmise riski.
2. Asutus peaks heaks kiitma ja rakendama vastavuskontrolli poliitikat, millest tuleks teavitada kõiki töötajaid.

Selgitav märkus

Nõuete täitmise risk (määratletud kui tulule ja kapitalile avalduv praegune või tulevane risk, mis tuleneb õigusaktide, eeskirjade, määruste, lepingute, sätestatud tavade või eetikastandardite rikkumisest või mittejärgimisest) võib viia trahvide, lepingute rikkumise ja/või tühistamiseni ning kahjustada asutuse mainet.

3. Asutus peaks looma alalise ja tõhusa vastavuskontrolli funktsiooni ja nimetama ametisse isiku, kes vastutab selle funktsiooni eest kogu asutuses ja grupis (vastavuskontrolli ametnik või juht). Väiksemates ja vähem keerulise struktuuriga asutustes võib selle funktsiooni ühendada riskikontrolli või tugifunktsiooniga (nt personali-, õigusküsimuste jms funktsioon) või võivad need funktsioonid seda toetada.
4. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks tagama vastavuskontrolli poliitika järgimise ning teatama juhtorganile ja vajaduse korral riskikontrolli funktsiooni täitjale sellest, kuidas asutus nõuete täitmise riski juhib. Juhtorgan ja riskikontrolli funktsioon peaksid otsustamisprotsessis vastavuskontrolli funktsiooni järeldusi arvesse võtma.
5. Vastavuskontrolli funktsioon peaks andma juhtorganile nõu seoses õigusaktide, eeskirjade, määruste ja standarditega, mida asutus peab järgima, ning hindama õiguslikus või regulatiivses keskkonnas tehtud mis tahes muutuste võimalikku mõju asutuse tegevusele.
6. Vastavuskontrolli funktsioon peaks ka kontrollima, et uued tooted ja menetlused oleks vastavuses kehtiva õigusliku keskkonnaga ja kõikide teadaolevate tulevaste muudatustega õigusaktides, eeskirjades ja järelevalvenõuetes.

#### Selgitav märkus

Eriti hoolas tuleks olla juhul, kui asutus osutab teatavaid teenuseid või loob struktuure klientide nimel (nt toimides ettevõtte või partnerluse loomise vahendajana, osutades usaldusisiku teenuseid või arendades keeruka struktuuriga finantstehinguid klientide jaoks), mis võib tekitada teatavaid juhtimiskorralduse ja usaldusjärelvalve probleeme.

#### 29. Siseauditi funktsioon

1. Siseauditi funktsiooni täitja peaks hindama, kas asutuse sisekontrolliraamistiku kvaliteet on nii tõhus kui ka tulemuslik.
2. Siseauditi funktsiooni täitjal peaks olema piiranguteta juurdepääs kõikidele asjakohastele dokumentidele ja andmetele kõikides tegevus- ja kontrolliüksustes.
3. Siseauditi funktsiooni täitja peaks hindama asutuse kõikide tegevusvaldkondade ja üksuste (sealhulgas riskikontrolli ja vastavuskontrolli funktsiooni) vastavust nende tegevuspõhimõtete ja menetlustega. Seetõttu ei



tohiks siseauditi funktsiooni ühendada ühegi teise funktsiooniga. Siseauditi funktsiooni täitja peaks ka hindama, kas kehtivad tegevuspõhimõtted ja menetlused on jätkuvalt adekvaatsed ning kas need vastavad õigus- ja regulatiivnõuetele.

4. Siseauditi funktsiooni täitja peaks kontrollima eelkõige protsesside terviklikkust, tagades sisemudelites (nt riskide mudeldamisel ja raamatupidamislikul mõõtmisel) kasutatud meetodite ja tehnikate, eelduste ja teabeallikate usaldusväärsuse. Samuti tuleks hinnata kvalitatiivsete riskide kindlakstegemise ja hindamise vahendite kvaliteeti ja kasutamist. Siiski ei tohiks siseauditi funktsiooni täitja oma sõltumatuse tugevdamiseks osaleda otseselt mudelite või muude riskijuhtimisvahendite kavandamises või valimises.
5. Juhtorgan peaks ergutama siseaudiitoreid järgima riiklikke ja rahvusvahelisi erialastandardeid. Siseaudit tuleks teha kooskõlas auditikava ja üksikasjalike auditiprogrammidega, järgides riskipõhist lähenemist. Auditikava peaks heaks kiitma auditikomitee ja/või juhtorgan.

Selgitav märkus

Viidatud erialastandardid on näiteks Siseaudiitorite Instituudi (IIA) kehtestatud standardid.

6. Siseauditi funktsiooni täitja peaks esitama oma järeldused ja soovitused sisekontrolli oluliseks parandamiseks otse juhtorganile ja/või auditikomiteele (kui see on olemas). Kõikide auditisoovituste korral tuleks asjakohastel juhtimistasanditel korraldada ametlik järelaudit, et tagada probleemide lahendamine ja sellest teatamine.

### ***E. Infosüsteemid ja talitluspidevus***

#### **30. Infosüsteem ja teabevahetus**

1. Asutusel peaksid olema tõhusad ja usaldusväärsed teabe- ja teabevahetussüsteemid, mis hõlmaksid kõiki olulisi tegevusvaldkondi.

Selgitav märkus

Juhtimisotsuste tegemist võib kahjulikult mõjutada ebausaldusväärne või eksitav teave, mis saadakse halvasti ülesehitatud ja kontrollitud süsteemidest. Seega on asutuse tegevuse oluline osa kõiki tegevusvaldkondi hõlmavate teabe- ja teabevahetussüsteemide loomine ja haldamine. Selline teave esitatakse tavaliselt nii elektrooniliselt kui ka muul viisil.

Asutus peaks olema eelkõige teadlik elektroonilise teabe töötlemisega seotud organisatsioonilistest ja sisekontrollinõuetest ning vajadusest tagada piisav

auditijalg. See kehtib ka juhul, kui IT-süsteemide haldamine tellitakse tegevuse edasiandmise korras IT-teenuste osutajalt.

2. Teabesüsteemid, sealhulgas need, mis sisaldavad ja kasutavad elektroonilisi andmeid, peaksid olema turvalised, sõltumatult jälgitavad ning neid peaks toetama adekvaatsed varusüsteemid. Asutus peaks IT-süsteemide rakendamisel järgima üldiselt heakskiidetud IT-standardeid.

31. Talitluspidevuse juhtimine

1. Asutus peaks kehtestama talitluspidevuse nõuetekohase juhtimise, et tagada pidev tegevussuutlikkus ja piirata kahjusid tõsise tegevuskatkestuse korral.

Selgitav märkus

Asutuse tegevus põhineb mitmel olulisel ressursil (nt IT-süsteemid, teabevahetussüsteemid, hooned). Talitluspidevuse juhtimise eesmärk on vähendada tegevuslikke, rahalisi, õiguslikke, mainega seotud ja muid olulisi tagajärgi, mis tulenevad nende ressursside hävimisest või kestvatest häiretest ning sellest tingitud häiretest asutuse tavategevuses. Kasutada võib muidki riskijuhtimismeetmeid, et vähendada selliste vahejuhtumite tõenäosust või kanda nende finantsiline mõju üle kolmandatele isikutele (nt kindlustuse kaudu).

2. Talitluspidevuse nõuetekohaseks juhtimiseks peaks asutus hoolikalt analüüsima tõsiste tegevushäirete riske ning hindama (kvantitatiivselt ja kvalitatiivselt) nende võimalikku mõju, kasutades asutusesiseseid ja/või -väliseid andmeid ja stsenaariumide analüüsi. Selline analüüs peaks hõlmama kõiki tegevus- ja tugiüksusi ning riskikontrolli funktsiooni ning võtma arvesse nende vastastikust sõltuvust. Lisaks tuleks aktiivselt kaasata talitluspidevuse sõltumatu erifunktsioon, riskikontrolli funktsioon või operatsiooniriskide juhtimise funktsioon. Analüüsi tulemused peaksid aitama kindlaks määrata asutuse taastumisprioriteetid ja -eesmärgid.

Selgitav märkus

Operatsiooniriski juhtimise funktsiooni kohta vt ka direktiivi 2006/48/EÜ X lisa 3. ja 4. osa, milles nõutakse sarnase sõltumatu funktsiooni olemasolu täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodiga asutustes; selle funktsiooni ülesandeid on kirjeldatud valideerimise suunistes (punktid 615–620, avaldatud 2006. aastal), mis on EBA veebilehel.

3. Eespool viidatud analüüsi alusel peaks asutus kehtestama järgmised meetmed:

- a. eriolukorra ja talitluspidevuse kavad, et tagada asutuse asjakohane reageerimine hädaolukordades ning suutlikkus jätkata kõige olulisemat tegevust, kui esinevad häired tavalises tegevuskorras;
  - b. oluliste tegevusressursside taastamiskavad, et võimaldada naasta tavalise tegevuskorra juurde piisava aja jooksul. Võimalikest tegevushäiretest tulenev mis tahes jääkrisk peaks vastama asutuse riskitaluvusele/riskivalmidusele.
4. Eriolukorra, talitluspidevuse ja taastamiskavad peaksid olema dokumenteeritud ja neid tuleks hoolikalt rakendada. Dokumentatsioon peaks olema kättesaadav tegevus- ja tugiüksustele ning riskikontrolli funktsioonile ning see peaks olema talletatud süsteemides, mis asetsevad füüsiliselt eraldi ja on ootamatuste korral hõlpsasti kättesaadavad. Pakkuda tuleks asjakohast koolitust. Kavasid tuleks korrapäraselt testida ja ajakohastada. Testimise käigus tekkinud mis tahes probleemid ja häired tuleks dokumenteerida, neid tuleks analüüsida ning kavad tuleks vastavalt üle vaadata.

## ***F. Läbipaistvus***

### **32. Volitused**

1. Strateegiatest ja tegevuspõhimõtetest tuleks teavitada kõiki asjakohaseid töotajaid kogu asutuses.
2. Asutuse töötajad peaksid mõistma ja järgima oma ülesannete ja kohustuste seisukohast olulisi tegevuspõhimõtteid ja menetlusi.
3. Sellest tulenevalt peaks juhtorgan asjakohaseid töotajaid teavitama asutuse strateegiatest ja tegevuspõhimõtetest ning hoidma töotajaid nendega kursis selgel ja järjepideval viisil ning vähemalt tasemel, mis on vajalik konkreetsete ülesannete täitmiseks. Seda võib teha kirjalike suuniste, käsiraamatute või muude vahendite kaudu.

### **33. Juhtimiskorralduse läbipaistvus**

1. Asutuse juhtimiskorralduse raamistik peaks olema läbipaistev. Asutus peaks esitama hetkeseisu ja tulevased väljavaated selgel, tasakaalustatud, täpsel ja ajakohasel viisil.

#### **Selgitav märkus**

Juhtimiskorralduse läbipaistvuse eesmärk on pakkuda asutuse asjakohastele sidusrühmadele (sh aktsionärid, töotajad, kliendid ja üldsus) põhilist teavet, mida nad vajavad, et hinnata juhtorgani tõhusust asutuse juhtimisel.

Direktiivi 2006/48/EÜ artikli 72 ning direktiivi 2006/49/EÜ artikli 2 kohaselt peaksid Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsevad asutused ning asutused, mida kontrollib Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja, avaldama juhtimiskorraldust kirjeldava kõikehõlmava ja sisuka teabe konsolideeritult. Hea tava kohaselt avaldab iga asutus eraldi proportsionaalselt teavet oma juhtimiskorralduse kohta.

2. Asutus peaks avaldama vähemalt järgmise teabe:
  - a. juhtimisstruktuurid ja tegevuspõhimõtted, sh asutuse eesmärgid, organisatsiooniline struktuur, juhtimiskorraldus, juhtorgani struktuur ja korraldus, sh osalemine, ning asutuse motiveerimis- ja tasustamisstruktuur;
  - b. tütarettevõtete ja seotud isikutega tehtavate tehingute liik, ulatus, eesmärk ja majanduslik sisu, kui neil on asutusele oluline mõju;
  - c. tegevus- ja riskistrateegiate määramine (sh juhtorgani osalemine) ning ettenähtavad riskitegurid;
  - d. loodud komiteed ning nende volitused ja koosseis;
  - e. sisekontrolliraamistik ning kontrollifunktsioonide korraldus, peamised ülesanded, nende tegevuse jälgimine juhtorgani poolt ning mis tahes kavandatud suured muudatused nendes funktsioonides;
  - f. oluline teave asutuse finants- ja tegevustulemuste kohta.
3. Asutuse hetkeseisu teave peaks vastama mis tahes õiguslikele avalikustamisnõuetele. Teave peaks olema selge, täpne, asjakohane, õigeaegne ja ligipääsetav.
4. Kui väga suure täpsuse tagamine viivitaks ajaliselt tundliku teabe avaldamist, peaks asutus leidma sobiva tasakaalu õigeaegsuse ja täpsuse vahel, pidades silmas nõuet esitada olukorrast tõene ja õiglane ülevaade ning anda rahuldav selgitus võimalike viivituste kohta. Sellist selgitust ei tohiks kasutada korrapäraste aruandlusnõuete täitmisega viivitamiseks.

### III peatükk. Lõppsätted ja rakendamine

#### 34. Tühistamine

Käesolevate juhtimiskorralduse suuniste vastuvõtmise ja avaldamisega tühistatakse järgmised suunised: CEBSi 25. jaanuari 2006. aasta järelevalveprotsessi kohaldamist käsitlevate suuniste (pealkirjaga „*Guidelines on Internal Governance*” – „Juhtimiskorralduse suunised”) punkt 2.1; „*High Level Principles for Remuneration Policies*” („Tasustamispoliitika kõrgetasemelised põhimõtted”) (20. aprill 2009) ning „*High Level Principles for Risk Management*” („Riskijuhtimise kõrgetasemelised põhimõtted”) (16. veebruar 2010).

35. Kohaldamiskuupäev

Pädevad asutused peaksid rakendama käesolevaid juhtimiskorralduse suuniseid, lisades need oma järelevalvemenetlustesse 31. märtsiks 2012. Pärast nimetatud kuupäeva peavad pädevad asutused tagama, et asutused järgivad neid tulemuslikult.